

Concepte a esclarir

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Miquel Arimany és autor del llibre *Per un nou concepte de la Renaixença*. El llibre es titula *Per un nou concepte de Renaixença*.

Arquitectura censurada

El carrer on viu la parella protagonista d'*El gat*, de Simenon, el formen set cases aparellades, "exactament iguals entre si" ("exactament pareilles les unes aux autres"). L'edició Quaderns Crema-Lluís Maria Todó amaga que si guin idèntiques.

Xiscladissa aixordadora

Salvador Oliva fa dir al Lliri Tigrat d'*A través del mirall*, en l'edició labutxaca del conte de Carroll, que, a l'hora de cridar, les margarides són les pitjors perquè "quan algú parla, totes es posen a xisclar tan fort que et farien marcir". No es posen pas totes a xisclar quan "algú parla", ho fan quan "una parla".

Acusació injusta

Toni Rodríguez Pujol fa dir a un personatge de la seva novel·la *La cinquena carpeta* (La Magrana) que Carles Sentís va ser falangista mentre va creure que els falangistes, que de jove no va saber veure que eren uns simples feixistes, establirien un ordre que no hi havia i respectarien quatre coses fonamentals, entre les quals hi havia la llengua catalana. Sentís va ingressar voluntari al cos de regulars de l'exèrcit franquista durant la guerra civil i no li va caldre fer-se falangista per a ser considerat un home del nou règim.

Cantades

El DIEC diu que un gregoriana és un "estudiós entès en cant gregorià". Es veu que els estudiosos en cant gregorià no en són entesos i els entesos no en són estudiosos: cal ser estudiós i entès per a ser gregoriana. Això de banda, no en poden ser també, com diu l'Alcover-Moll, els addictes al gregorianaisme?

Xavier Febrés s'endinsa en la sensualitat de la vall de Banyuls per copsar l'obra d'Aristides Maillol

L'escriptor i periodista Xavier Febrés (Barcelona, 1949) s'endinsa en la sensualitat de la vall de Banyuls per copsar la singular obra de l'escultor Aristides Maillol (Banyuls de la Marenda, 1861-1944), abans de recórrer les etapes més importants de la seva biografia. L'assaig biogràfic l'ha publicat Curbet Edicions amb el títol *Maillol, l'escultor carnal*.

Avui, igual com aleshores, considera el biògraf, resulta impossible valorar les obres de Maillol si no es valora el substrat del qual han emergit: l'amor desacomplexat d'un territori concret i dels seus fruits més carnosos, suposadament més senzills, tan espontanis, tan rústecs, tan silenciosos, tan solitaris...

Sense la sensualitat de la vall de Banyuls, considera Febrés, no s'entén Maillol. "No es pot valorar la seva obra –escriu– si en el cos d'una dona, enaltit com a descripció de la realitat, alguns només hi veuen una massa de carn o bronze. La carnalitat nua, les arideses que la moral burgesa reprovava –o reprova– i el delict de possessió de la bellesa formen part del llegat maillolià. Això també és el que anuncia ara el cartell que a Espolla indica la direcció del coll de Banyuls".

La nova estatuària monumental que Maillol va configurar i va imposar al precís instant que l'art modern començava a "deconstruir-la", representava, diu Febrés, l'elevació d'una naturalitat imperfecta, com el paisatge de la vall de Banyuls. Ja no eren nimfes místiques, fades llegendàries, divinitats mitològiques, quimèriques Venus, princeses narcisistes ni cortesanes idealitzades pel cànon, ni tampoc fruit de les astúcies de la imaginació.

Es deien Clotilde, Narcís, Teresa Lagresa, Laura, Dina Vierny, i les seves imperfeccions les singularitzaven, n'eren una de les claus. Eren models reals que vivien a la cantonada de casa, eren de carn i os, de nom i cognom.

El territori de Banyuls, "l'humus de l'art de Maillol", recorda Febrés, era a la seva època un petit i remot enclavament "ni francès ni espanyol", dotat d'una bellesa natural i d'un caràcter propi que expliquen l'arrelament de l'artista. També expliquen altres qüestions, com per exemple l'excepció ortogràfica del nom, mantingut en català en comptes de l'adaptació general al francès que l'hauria convertit en *Bagnols*.

Per a Febrés, el triomf de Maillol demostra de nou el principi sovint oblidat que el localisme és allò més universal si s'hi aboca una mica d'equilibrada autoestima, una mica d'intel·ligència viatjada i una altra mica de sort. "El vincle de l'escultor amb el paisatge natal no va ser un simple detall biogràfic", conclou.

L'escultor està enterrat a la masoveria heretada que va restaurar el 1910, sota un exemplar del seu cèlebre bronze *Mediterrània*. El lloc triat, diu el biògraf, és l'últim i més humil dels seus tallers, en ple nucli del microcosmos que ell va viure com un univers enlluernador. "Només coneixent aquest entorn, aparentment rústic i despullat –escriu Febrés– pot entendre's l'aportació culminant de l'artista".

L'aire, escultura de Maillol del 1939, instal·lada al museu Kröller-Müller del parc d'Otterlo, a Holanda.